

JPF 2012/167

Gerechtshof 's-Hertogenbosch

10 april 2012, HV 200.099.733/01; LJN BW1503.

(mr. Brants

mr. Lamers

mr. Gelderman)

[Moeder] te [woonplaats],
appellante in principaal appel,
verweerster in incidenteel appel,
hierna te noemen: de moeder,
advocaat: mr. M.A. de Voort,
tegen
[vader] te [woonplaats],
en
[grootvader], en
[grootmoeder], beiden te [woonplaats],
verweerders in principaal appel,
appellanten in incidenteel appel,
hierna te noemen: de vader respectievelijk de grootouders.

IPR-gezag: overdracht van bevoegdheid, Verwijzing

[Verordening Brussel II bis - 15]

» **Samenvatting**

Uit de inmiddels verbroken relatie van de moeder en de vader is in 2005 een zoon geboren. Bij vonnis van 17 mei 2011 heeft de Jeugdrechtbank te Antwerpen, België, een omgangsregeling tussen de vader en zoon (in aanwezigheid van één van de grootouders van vaderszijde) toegekend. Ten tijde van dit vonnis woonde de moeder samen met haar zoon in België, terwijl de vader van het kind in Nederland woonachtig was. Op 15 juli 2011 is de moeder bij het Hof van Beroep te Antwerpen tegen voormeld vonnis in hoger beroep gekomen. Inmiddels is de moeder samen met haar zoon naar Nederland verhuisd. In beroep heeft de vrouw primair verzocht om de zaak met toepassing van art. 15 Brussel II-bis naar het Hof 's-Hertogenbosch te verwijzen. De vader en grootvader hebben verzocht het hoger beroep van de moeder ongegrond te verklaren. Het Hof van Beroep te Antwerpen heeft bij eindarrest van 23 december 2011 het primair verzoek van de moeder toegewezen.

Het Hof 's-Hertogenbosch overweegt dat art. 15 Brussel II-bis gerechten de bevoegdheid geeft om een zaak te verwijzen naar een ander gerecht van een lidstaat indien het kind een bijzondere band heeft met de desbetreffende lidstaat en dat gerecht beter in staat is om de zaak te behandelen.

Nu alle betrokkenen in Nederland woonachtig zijn, alle betrokkenen de Nederlandse nationaliteit hebben en ter beoordeling voorligt de in Nederland uit te voeren omgangsregeling tussen de vader en zijn zoon, is de Nederlandse rechter beter in staat om de zaak te behandelen.

Het Hof 's-Hertogenbosch aanvaardt overeenkomstig art. 15 lid 5 Brussel II-bis de bevoegdheid om de zaak te behandelen.

[beslissing/besluit](#)

» **Uitspraak**

1. Het verloop van de procedure

(...; red.)

2. De beoordeling

3.1. Uit de inmiddels verbroken relatie van de moeder en de vader is op [geboortedatum] 2005 te [geboorteplaats] geboren [zoon] (hierna: [zoon]).

3.2. Bij uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis van de jeugdrechtbank Antwerpen van 17 mei 2011 is, voor zover thans van belang, een omgangsregeling tussen de vader en [zoon] – in aanwezigheid van (één van) de grootouders vaderszijde – toegekend.

3.3. Op 15 juli 2011 is de moeder bij het hof van beroep van Antwerpen tegen voormeld vonnis in hoger beroep gekomen. Daarbij heeft zij primair verzocht de zaak met toepassing van artikel 15 Verordening Brussel II bis te verwijzen naar dit hof en in afwachting hiervan het omgangsrecht van de vader op te schorten. Subsidiar heeft zij verzocht het vonnis van 17 mei 2011 te vernietigen en de oorspronkelijke vorderingen van de vader en de grootouders ongegrond te verklaren.

3.4. Bij conclusie, ingekomen ter griffie van het hof van beroep op 28 november 2011, hebben de vader en de grootouders verzocht het hoger beroep van de moeder ongegrond te verklaren. Tevens hebben zij incidenteel appel ingesteld waarbij zij onder meer de vernietiging vorderen van een aantal andere vonnissen van dezelfde jeugdrechtbank. Subsidiar hebben zij verzocht om verwijzing naar het hof Leeuwarden.

3.5. Het hof van beroep van Antwerpen heeft bij eindarrest van 23 december 2011 het primaire verzoek van de moeder toegewezen. Het hof heeft zich niet uitgesproken over het schorsingsverzoek van de moeder.

3.6. Aan de beslissing van het hof van beroep liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

Gebleken is dat, waar ten tijde van het dit geding inleidende verzoek en ook bij de behandeling ervan die aanleiding was tot diverse tussenvonnissen, de moeder samen met [zoon] woonachtig was te [woonplaats A.], België, de moeder bij de bestreden uitspraak inmiddels met het kind verhuisd was naar [woonplaats B.], Nederland. Vast staat dat zowel de vader als de grootouders vanaf het begin van de procedure in Nederland wonen en alle in de procedure betrokken partijen en ook [zoon] de Nederlandse nationaliteit hebben. Gelet op deze specifieke omstandigheden van de zaak is bijgevolg de Nederlandse rechter beter in staat om te oordelen over het ouderlijk gezag en de verblijfs- en omgangsregeling met betrekking tot [zoon]. Meerbepaald is de Nederlandse rechter beter in staat om de wellicht noodzakelijke onderzoeksmaatregelen te bevelen en op te volgen, gezien de communicatie tussen de moeder en de vader uiterst stroef verloopt.

3.7. Het hof overweegt als volgt.

3.8. Ingevolge het bepaalde in artikel 15, lid 1, Verordening Brussel II bis kunnen de gerechten van een lidstaat die bevoegd zijn om ten gronde over een zaak te beslissen bij wijze van uitzondering, indien naar hun inzicht een gerecht van een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band heeft beter in staat is de zaak of een specifiek onderdeel daarvan te behandelen, in het belang van het kind het gerecht van een andere lidstaat verzoeken zijn bevoegdheid overeenkomstig lid 5 uit te oefenen. Lid 2 van voornoemd artikel verklaart lid 1 onder meer van toepassing indien partijen daarom verzoeken.

3.8.1. Bij de beoordeling van het verzoek van het hof van beroep is doorslaggevend of sprake is van een bijzondere band van het kind met Nederland waardoor de rechter alhier beter in staat is dan de rechter te Antwerpen om de zaak in het belang van het kind te behandelen. Nu alle betrokkenen in

Nederland woonachtig zijn, alle betrokkenen de Nederlandse nationaliteit hebben en ter beoordeling voorligt de in Nederland uit te voeren omgangsregeling tussen de vader, de grootouders en [zoon], volgt het hof het hof van beroep in zijn oordeel dat de Nederlandse rechter beter dan de Belgische rechter in staat is om te oordelen over het ouderlijk gezag en de verblijfs- en omgangsregeling met betrekking tot [zoon]. Mitsdien zal het hof zijn bevoegdheid als bedoeld in lid 5 van voornoemd artikel aanvaarden.

3.8.2. De vader heeft in zijn incidenteel appel subsidiair verzocht om verwijzing naar het hof Leeuwarden. Echter, nu [zoon] met de moeder in [woonplaats B.] woont, is op grond van artikel 265 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering – dat bepaalt dat in zaken van minderjarigen de rechter van de woonplaats van de minderjarige bevoegd is – dit hof bevoegd.

3.9. Vorenstaande leidt tot de navolgende beslissing.

4. De beslissing

Het hof:

aanvaardt overeenkomstig artikel 15 lid 5 Verordening Brussel II bis ten aanzien van [zoon], geboren op [geboortedatum] 2005 te [geboorteplaats], zijn bevoegdheid uit te oefenen.

» Noot

Art. 15 Brussel II-bis is een bijzondere bepaling die duidelijk door het common law begrip *forum non conveniens* is geïnspireerd. Op grond van art. 15 kan een gerecht van een lidstaat dat bevoegd is ten gronde over een zaak te beslissen een andere lidstaat verzoeken zijn bevoegdheid overeenkomstig lid 5 uit te oefenen. Er kan hiervan gebruik worden gemaakt indien naar het inzicht van het verzoekende gerecht een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band heeft beter in staat is de zaak of een specifiek onderdeel daarvan te behandelen en dat het in het belang van het kind is dat het andere gerecht de zaak verder in behandeling neemt. In deze annotatie wordt stilgestaan bij drie uitspraken (Hof 's-Hertogenbosch, 8 december 2009, «JPF» 2012/167; Rb. 's-Gravenhage, 20 april 2011, «JPF» 2012/170 en Hof 's-Hertogenbosch, 10 april 2012, «JPF» 2012/167) waarin een beroep op art. 15 Brussel II-bis is gedaan. Omdat in één geval een beroep op art. 15 is gelukt en in de andere twee niet, rijst de vraag waarom dit zo is.

Alvorens in te gaan op de verschillende voorwaarden die aan art. 15 worden gesteld, dient te worden opgemerkt dat art. 15 niets zegt over wie het initiatief mag of moet nemen in verband met een beroep op art. 15. Dit betekent dat een overdrachtsprocedure kan worden geïnitieerd door een betrokken partij, of ambthalfve door een verzoekend gerecht of een ontvangend gerecht (art. 15 lid 2).

In het kader van een beroep op art. 15 is het van belang onderscheid te maken tussen drie verschillende deelvragen. Ten eerste dient men aan te tonen dat de gerechten van de lidstaat waar de zaak wordt verwezen “een bijzondere nauwe band” hebben met het kind. Ten tweede dient het ontvangende gerecht vast te stellen dat het beter in staat is om de zaak te behandelen. Ten derde dient aanvaarding van de bevoegdheid ook in het belang van het kind te zijn. Hoewel in deze uitspraken deze drie voorwaarden niet altijd expliciet aan bod komen, is het zuiver om deze drie voorwaarden apart te behandelen.

Ad 1. In alle drie uitspraken spelen dezelfde feiten een rol bij de invulling van het begrip “bijzondere band”. Er wordt namelijk gekeken naar de gewone verblijfplaats van alle betrokken partijen, zowel ten tijde van de beslissing, als in de periode daarvoor. Daarnaast wordt ook waarde gehecht aan de nationaliteit van partijen. Als laatste lijkt de plaats van uitvoering van een omgangsregeling ook een bijkomend feit te zijn dat kan nopen tot het aannemen van een bijzondere band. Het is opmerkelijk dat met betrekking tot de vaststelling van de bijzondere band slechts Rechtbank 's-Gravenhage

verwijst naar art. 15 lid 3 waarin staat wanneer een bijzondere band geacht wordt aanwezig te zijn.

Ad 2. Ook al heeft het ontvangende gerecht geconstateerd dat er sprake is van een situatie waarin het kind een bijzondere band heeft met die lidstaat, dient het gerecht alsnog te toetsen of het “beter in staat is” de zaak te behandelen. Met betrekking tot deze voorwaarde kan een aantal factoren een rol spelen. In de uitspraak van Rechtbank 's-Gravenhage laat de rechter meewegen dat alhoewel het kind een bijzondere band met Nederland heeft, het kind inmiddels ook een lange periode in Duitsland heeft gewoond. Hierdoor is de Duitse rechter net zo goed in staat om de zaak te behandelen als de Nederlandse rechter.

Ad 3. Nadat een gerecht geconstateerd heeft dat het kind een bijzondere band heeft met het ontvangende gerecht, en dat het gerecht beter in staat is om de zaak te behandelen, dient de rechter slechts gebruik van deze mogelijkheid gebruik te maken als dat in het belang van het kind zou zijn. In het kader hiervan is de mogelijke vertraging in de procedure door het Hof 's-Hertogenbosch (8 december 2009) als reden genoemd om de zaak niet te verwijzen.

Nadat een gerecht bepaald heeft dat aan alle voorwaarden is voldaan, rijst de vraag hoe de overdracht in de praktijk gaat werken. Art. 15 Brussel II-bis stelt overleg tussen betrokken gerechten verplicht. Er kan gebruik worden gemaakt van het systeem van Centrale Autoriteiten. In het kader van deze overdracht is het wel zaak om naar de bijzondere processuele voorzieningen van art. 15 lid 5 Brussel II-bis te kijken waarin een aantal voorwaarden is opgenomen o.a. met betrekking tot de termijn waarbinnen een verzoek moet worden ingediend.

Kortom: als men heeft vastgesteld dat de Nederlandse rechter bevoegd is, dient men wel de vraag te stellen of een andere lidstaat wellicht beter bevoegd is kennis te nemen van de zaak, en *vice versa*. Hiervoor schept art. 15 Brussel II-bis mogelijkheden in gezagskwesties.

I. Curry-Sumner,